

•NLBS organizuojama nuo 2001 m. Šiomet įvyko 25-oji savaitė, jos tema – „Biblioteka 24/7“.
•Vyksta balandžio 23–29 dienomis.

SVARBIAUSI NLBS AKCENTAI

23 d. NLBS atidarymo renginys. Įvyko Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje. Šalies bibliotekininkų bendruomenę sveikino kultūros ministras Šarūnas Birutis, Lietuvos bibliotekininkų draugijos pirmininkė dr. Laura Šimkevičė, Nacionalinės bibliotekos generalinė direktorė Aušrinė Žilinskienė. Renginyje pagerbti geriausi 2024 m. bibliotekininkai. Geriausia bibliotekininkė tapo Šiaulių „Romuvos“ progimnazijos bibliotekininkė Ala Norvilienė, geriausiu bibliotekos vadovu – Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos direktorius prof. dr. Bronius Maskuliūnas, geriausiu jaunuoju bibliotekininku – Šilutės rajono savivaldybės Fridricho Bajoraičio viešosios bibliotekos Informacijos skyriaus vyresnysis bibliotekininkas Ovidijus Normantas.

24 d. Kultūros ministras susitiko su bibliotekų asociacijų vadovėmis. Susitikime aptartos šios temos: šalies bibliotekų tinklo stiprinimas telkiant bendruomenes ir skleidžiant kultūrą regionuose, medijų ir informacinio raštingumo ugdymo plėtra, bibliotekininko profesijos prestižo stiprinimo ir darbuotojų kvalifikacijos bei darbo užmokesčio kėlimo klausimai. Taip pat aptartas pasirengimas Baltijos šalių bibliotekininkų kongresui CoBAL, kuris 2025 m. gruodį vyks Kaune. Kongresą organizuoja Lietuvos bibliotekininkų draugija kartu su apskričių ir savivaldybių viešosiomis bibliotekomis. Kongrese ketinama patvirtinti Bibliotekų raštingumo manifestą, orientuotą į pilietinio sąmoningumo ir dalyvavimo demokratinuose procesuose stiprinimą.

26 d. Įvyko jau tradicinis (šiomet jau penktasis) bibliotekininkų pėsčiųjų žygis. Bibliotekininkai ir bibliotekų bendruomenės bičiuliai įveikė 10 km bendrystės maršrutą Neries regioniniame parke.

29 d. Baigiamasis savaitės renginys – konferencija „Biblioteka 24/7“, įvykusi Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje.

Visą savaitę (21–25 d.) šalies bibliotekų specialistai aktyviai dalyvavo LRT žaidime – intelektualinėje viktorinoje „Kas ir kodėl“. Savaitės žaidimo nugalėtoju tapo Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos atstovas Donatas Ustinavičius.

BIBLIOTEKOS NEMIEGA: KAIP TAI ĮMANOMA?

Į baigiamąjį Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginį – konferenciją, kuri buvo pavadinta taip pat, kokia skelbta NLBS tema, – „Biblioteka 24/7“, susirinko pilna 75 veiklos metų sukaktį mininčios Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos konferencijų salė. Negalėjusieji dalyvauti konferencijoje gyvai, turėjo galimybę stebėti jos nuotolinę transliaciją.

Lietuvos bibliotekininkų draugijos pirmininkė dr. Laura Šimkevičė pasidžiaugė, kad šalies bibliotekose kasmet vyksta tūkstančiai NLBS renginių, kuriuose dalyvauja dešimtys tūkstančių lankytojų. LBD vadovė dėkojo bibliotekininkams už spinduliuojamą stiprios bendruomenės jausmą.

Sveikindama konferencijos dalyvius, Kultūros ministerijos Atminties institucijų politikos grupės vadovė dr. Rūta Pilekaitė-Vasilienė pabrėžė, kad bibliotekos vartotojams tampa vis paslaugesnės: nebe vartotojai turi prisitaikyti prie bibliotekos, jos darbo laiko ir sąlygų, bibliotekų paslaugos tampa prieinamos visą parą.

Pastarąją mintį akcentavo ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos generalinė direktorė Aušrinė Žilinskienė: teikdamos elektronines paslaugas, siūlydamos atitinkamas platformas, bibliotekos tampa „niekada nemiegančiomis“ institucijomis. Konferenciją priimančios bibliotekos vadovas prof. dr. Bronius Maskuliūnas papildė, kad prie bibliotekų visą savaitę ištisą parą teikiamų paslaugų kūrimo neabejotinai prisidės dirbtinis intelektas.

Konferencijos programą Šiaulių apskrities bibliotekos direktorius pradėjo pranešimu „Bibliotekos veiklos, skatinančios įtrauktį, tvarumą ir bendruomenės dalyvavimą“. B. Maskuliūnas pabrėžė itin produktyvią ir efektyvią jo vadovaujamos įstaigos projektinę veiklą. Ši biblioteka Lietuvos kultūros tarybos įvertinta kaip daugiausia projektų paraiškų teikianti kultūros įstaiga. Apibendrinamas ir pristatydamas P. Višinskio bibliotekos projektinės veiklos rezultatus, direktorius pasirinko tris raktinius žodžius: įtrauktis, tvarumas, bendruomenė.

Šios bibliotekos tapatybė ilgą laiką buvo siejama su paslaugomis autizmo spektro sutrikimų turintiems vaikams. Pasak pranešėjo, šios veiklos ir toliau plėtojamos, taip pat kuriamos naujos paslaugos, skirtos ir socialiai jautrių grupių atstovams, ir šeimoms, ir mokytojams. Bibliotekos įgyvendinama „Daiktų bibliotekos“ – pirmos tokios šalys – iniciatyva siekiama atkreipti dėmesį į perteklinį vartojimą. Daiktų skolinimo paslaugą ketinama plėtoti Šiaulių apskrityje, ateityje – galbūt ir visoje Lietuvoje. Pranešėjas pristatė ir knygos transformacijos projektą, kurį vykdant atnaujinami ne tik bibliotekų fondai, bet ir visuomenės požiūris: biblioteka kviečia bendruomenės burtis į bendras veiklas, skatina edukacines išvykas. „Šiuolaikinė biblioteka yra virsmas ir procesas, įsiliejantis į bendruomenės ir kuriantis vertybes. Bibliotekos – tai naujieji startuoliai, kurių kuriamas kapitalas – šalies ir visuomenės ateitis“, – įsitikinęs B. Maskuliūnas.

Nacionalinės bibliotekos generalinė direktorė A. Žilinskienė, skaitydama pranešimą apie kuriamą „eKultūros“ platformą, pristatė šiuo metu bibliotekos vykdomą tarpinstitucinį projektą, kurio tikslas – didinti kultūros prieinamumą ir pakartotinį

Bronius Maskaliūnas

Aušrinė Žilinskienė

Toma Apyntytė-Kiršlienė

Kristina Kulikauskienė

Rasa Januševičienė

Ligita Vasalaukaitė

naudojimą, sukuriant bendrą kultūros įstaigų skaitmeninių duomenų platformą, diegiant integralius organizacinius ir technologinius sprendinius. 2023–2026 m. įgyvendinamame projekte bendradarbiauja 19 kultūros organizacijų, jo komandoje dirba daugiau kaip 50 žmonių. Kultūros bendruomenės subūrimas – viena iš projekto verčių. Bendra platforma kuriama skaitmeninto kultūros paveldo portalo „E. paveldas“ pagrindu.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo kultūrinės edukacijos skyriaus vadovė Toma Apyntytė-Kiršlienė pranešime „Skaitymo skatinimas: veiksmingi bibliotekų sprendimai, galimybės ir inovacijos“ pristatė bibliotekos sukurtą žaidimą „Draugoteka“, kuris 2025 m. įvertintas ir EIFL (*Electronic Information for Libraries*) apdovanojimu. G. Petkevičaitės-Bitės biblioteka išradingai kviečia 5–8 klasių moksleivius įsitraukti į skaitymo skatinimo kelionę. Pranešėja minėjo, jog projekto lėšomis prie miestelių bibliotekų buvo įrengti paštomatai, kad mokiniai galėtų užsisakyti knygų.

Dėmesį į kompetencijų svarbą atkreipė Šiaulių valstybinės kolegijos lektorė dr. Kristina Kulikauskienė (pranešimas „XXI amžiaus informacijos specialistas – kokių kompetencijų jam reikia?“). Pasak pranešėjos, darbo rinkoje vyraujantys nuolatiniai pokyčiai lemia

tradicinių kompetencijų svorio mažėjimą. XXI a. kompetencijų branduolį sudaro vadinamosios 6C kompetencijos: asmeninis veiksmingumas, kūrybiškumas, bendradarbiavimas, pilietiškumas, komunikacija, kritinis mąstymas ir problemų sprendimas. K. Kulikauskienė pristatė kolegijos dėstytojų ir studentų atlikto tyrimo rezultatus.

Tirtos keturios kompetencijų rūšys: informacijos ir medijų srities; komunikacijos ir bendravimo srities; informacijos technologijų srities; vadybos ir rinkodaros srities. Nustatytos šios aktualiausios kompetencijos: informacijos ir medijų srityje: medijų ir informacinio raštingumo, informacijos turinio valdymo, informacijos analizės, skaitmeninimo, informacijos šaltinių tvarkymo ir saugojimo; komunikacijos ir bendravimo srityje: gimtosios kalbos žinios, bendravimo su vartotojais įgūdžiai, bendravimo su vadovais įgūdžiai; IT srityje: skaitmeninių informacijos išteklių ir įrankių valdymas, debesų technologijos; vadybos ir rinkodaros srityje: paslaugų vartotojų tyrimai, gebėjimas spręsti kompleksines problemas, paslaugų kūrimas ir teikimas vartotojui.

Nacionalinės bibliotekos Informacijos valdymo departamento Bibliotekininkystės metodikos ir tyrimų skyriaus vyriausioji metodininkė-tyrėja dr. Rasa Januševičienė pranešime „Ar turime bibliotekų viziją? Bibliotekų tyrimai 2023–2024 m.“ pristatė naujausių

Konferencijos organizatoriai, pranešėjai ir svečiai. © Arnas Kvašys

bibliotekininkystės tyrimų kryptis. Remiantis pasaulio bibliotekininkystės žurnalų publikacijų analize, pranešėjos teigimu, aktualiausios buvo šios: technologiniai pokyčiai bibliotekose, dirbtinio intelekto poveikis bibliotekų veiklai; skaitmeninimas: tarpinstitucinis ir tarpdisciplininis bendradarbiavimas; socialinė įtrauktis ir bendruomenių kūrimas; darnus vystymasis ir tvarumas; socialinių tinklų naudojimas bibliotekų veikloje; skaitymas, skaitymo skatinimas; bibliotekos įvaizdis.

Pranešime taip pat pristatytos pačių bibliotekų vizijose dažniausiai vartojamų sąvokų kategorijos ir pabrėžtas bibliotekininko, kaip ypatingos svarbos specialisto, gebančio derinti skaitmeninio raštingumo ir bendruomenių kūrėjo kompetencijas, reikalingumas ateityje.

Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA) pirmininkė Ingrida Kasperaitienė kartu su bendraautorėmis Emilija Banionyte (LMBA ekspertė) ir Jevgenija Ševcova (LMBA duomenų bazių administratorė) pristatė pranešimą apie Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos veiklą, jos organizavimą ir funkcijas. Pažymėtina, kad tarp pagrindinių asociacijos veiklų yra ir elektroninių duomenų bazių prenumeratos organizavimas. Šiuo metu asociacija planuoja bendradarbiauti su Kultūros ministerijos specialistais atrenkant kultūros sričiai aktualias duomenų bazes.

Lietuvos audiosensorinės bibliotekos Vartotojų aptarnavimo skyriaus vadovė Ligita Vasalaukaitė skaitė pranešimą apie LAB virtualią biblioteką ELVIS, teikiančią paslaugas negalintiems skaityti įprastu būdu. Pasak pranešėjos, tokių asmenų visuomenėje

yra apie 10 proc.: 7 proc. – turintys disleksijos, 2 proc. – regos sutrikimų, 1 proc. – fizinę negalią. ELVIS biblioteka yra nemokama, prieinama 24/7, siūlanti daugiau kaip 16 tūkst. įvairių leidinių, tarp kurių – periodiniai leidiniai, filmai su garsiniu vaizdavimu, radijo spektakliai. Virtuali biblioteka prieinama ir per mobiliuosius įrenginius skirtas programėles. L. Vasalaukaitė pateikė duomenis, kad ELVIS skaitytojų ratas, palyginti su 2021 m., padidėjo 82 proc. Dabar šios bibliotekos paslaugomis naudojasi 6700 registruotų (patvirtintų) vartotojų. ELVIS teikia paslaugas visoje Lietuvoje ir kuria bendradarbiystės tinklą: turi 600 ELVIS administratorių, iš kurių daugiau kaip 450 – viešosiose bibliotekose.

Konferencijai erdvę suteikusi Šiaulių apskrities biblioteka renginio dalyviams sudarė galimybę susipažinti su naujausiomis jos veiklomis bei paslaugomis.

Dr. Rasa Januševičienė

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Informacijos valdymo departamento Bibliotekininkystės metodikos ir tyrimų skyriaus vyriausioji metodininkė-tyrėja, LBD tarybos narė

Nacionalinę Lietuvos bibliotekininkų savaitę organizuoja Lietuvos bibliotekininkų draugija. Partneriai: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Apskričių viešųjų bibliotekų asociacija, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka, laidos „Kas ir kodėl?“ rengėjai. Rėmėjai: „Knygos.lt“, UAB „Asseco“, leidykla „Terra Publica“. Patronažą suteikia Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija.